

สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดฉะเชิงเทรา

โครงการพัชรสุธาคชานุรักษ์

ปัญหาช้างป่าในพื้นที่กลุ่มป่าตะวันออก ที่ครอบคลุมพื้นที่รอยต่อ ๕ จังหวัด ได้แก่ จังหวัดฉะเชิงเทรา จังหวัดจันทบุรี จังหวัดระยอง จังหวัดชลบุรี และจังหวัดสระแก้ว พื้นที่รวม ๑,๓๖๓,๓๒๓.๐๕ ไร่ หรือ ๒,๑๘๑.๓๒ ตารางกิโลเมตร ประกอบด้วยเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าเขาอ่างฤๅไน เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าเขาสอยดาว อุทยานแห่งชาติเขาสิบห้าชั้น อุทยานแห่งชาติเขาคิชฌกูฏ และอุทยานแห่งชาติเขาชะเมา-เขาวง ทั้งนี้ จากการศึกษาวิจัยพบว่าบริเวณที่เหมาะสมในการเป็นต้นแบบการของการดำเนินงานอยู่ร่วมกันระหว่างคนและช้างป่าอย่างสมดุลคือ บริเวณอุทยานแห่งชาติเขาชะเมา – เขาวง จังหวัดระยอง และเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าเขาอ่างฤๅไน จังหวัดฉะเชิงเทรา ในการนี้ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวและสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินี จึงได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งคณะกรรมการโครงการและพระราชทานชื่อว่า โครงการ “พัชรสุธาคชานุรักษ์” ในพระบรมราชูปถัมภ์ มีความหมายว่า น้ำทิพย์รักษาช้างให้แข็งแรง ยืนยงดุจเพชร โดยมีวัตถุประสงค์การดำเนินงานเพื่อสืบสาน รักษา ต่อยอด แนวพระราชดำริพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศรมหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตรและสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวงในการแก้ไขปัญหาการอยู่ร่วมกันระหว่างคนกับช้างป่า รวมทั้งการอนุรักษ์และพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในพื้นที่ป่ารอยต่อ ๕ จังหวัด ภาคตะวันออก ดังนี้

- ๑) เพื่ออนุรักษ์ฟื้นฟูทรัพยากรน้ำ ทรัพยากรป่าไม้ และสัตว์ป่า ให้มีความอุดมสมบูรณ์
- ๒) เพื่อให้คนอยู่ร่วมกับทรัพยากรธรรมชาติ โดยมีความสมดุลของระบบนิเวศ
- ๓) เพื่อพัฒนาอาชีพและคุณภาพชีวิตของชุมชน

หมู่บ้านคชานุรักษ์ และหมู่บ้านขยายผลในจังหวัดฉะเชิงเทรา

➤ หมู่ที่ ๒๐ บ้านหนองกระทิง ตำบลท่ากระดาน อำเภอสนามชัยเขต จังหวัดฉะเชิงเทรา	➤ หมู่ที่ ๑๔ บ้านคลองมะหาด ตำบลท่าตะเกียบ อำเภอสนามชัยเขต จังหวัดฉะเชิงเทรา
หมู่บ้านขยายผล ๑) หมู่ที่ ๗ บ้านหินแร่ ตำบลท่ากระดาน อำเภอสนามชัยเขต ๒) หมู่ที่ ๑๐ บ้านโปรงเกตุ ตำบลท่ากระดาน อำเภอสนามชัยเขต ๓) หมู่ที่ ๒๑ บ้านคลองเตย ตำบลท่ากระดาน อำเภอสนามชัยเขต ๔) หมู่ที่ ๙ บ้านอ่างเตย ตำบลท่าตะเกียบ อำเภอท่าตะเกียบ ๕) หมู่ที่ ๑๑ บ้านน้อยนาดี ตำบลท่าตะเกียบ อำเภอท่าตะเกียบ ๖) หมู่ที่ ๑๒ บ้านเนินกระบก ตำบลท่าตะเกียบ อำเภอท่าตะเกียบ ๗) หมู่ที่ ๒๐ บ้านเนินน้อย ตำบลท่าตะเกียบ อำเภอท่าตะเกียบ	หมู่บ้านขยายผลเพิ่มเติม ๑) หมู่ที่ ๑๘ บ้านทุ่งเหียง ตำบลท่ากระดาน อำเภอสนามชัยเขต ๒) หมู่ที่ ๑๙ บ้านนางาม ตำบลท่ากระดาน อำเภอสนามชัยเขต ๓) หมู่ที่ ๘ บ้านหนองปลาชี ตำบลท่าตะเกียบ อำเภอท่าตะเกียบ ๔) หมู่ที่ ๑๐ บ้านหนองเรือ ตำบลท่าตะเกียบ อำเภอท่าตะเกียบ ๕) หมู่ที่ ๑๕ บ้านเขาดลาด ตำบลท่าตะเกียบ อำเภอท่าตะเกียบ ๖) หมู่ที่ ๒๒ บ้านเขาวงศ์ ตำบลท่าตะเกียบ อำเภอท่าตะเกียบ

038-824420

paco_cco@opsmoac.go.th

สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดฉะเชิงเทรา

สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดฉะเชิงเทรา

เป้าหมายในการดำเนินงาน

➤ ระยะสั้น

- เกิดแผนภาพรวมอนุรักษ์ และพัฒนาของพื้นที่ร่วมกัน ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชนแผนการดำเนินงาน

- เกิดพื้นที่ตัวอย่างความสำเร็จจัดการปัญหา เพื่อการอยู่ร่วมกันอย่างสมดุลระหว่างคน และช้าง

- เกิดเครือข่ายภาคประชาชนอนุรักษ์ช้าง และกลุ่มอาสาสมัครทำงานร่วมกันระยะกลาง

➤ ระยะกลาง

- เกิดระบบจัดการปัญหาเพื่อการอยู่ร่วมกันอย่างสมดุลระหว่างคน และช้างที่สามารถขยายผลความสำเร็จอย่างต่อเนื่องได้ระยะยาว

➤ ระยะยาว

- เกิดระบบติดตาม ประเมิน จัดการปัญหาเพื่อการอยู่ร่วมกันระหว่างคนกับช้าง

- เกิดแนวทางพัฒนาจัดการปัญหาเพื่อการอยู่ร่วมกันอย่างสมดุลระหว่างคน และช้างอย่างยั่งยืน

แนวทางการพัฒนา

❖ พื้นที่ป่าอนุรักษ์สำหรับเป็นที่อาศัยของช้างป่า
ดำเนินงานฟื้นฟูแหล่งน้ำ แหล่งอาหารให้มี
ความอุดมสมบูรณ์ เพื่อดึงช้างป่ากลับสู่ผืนป่าใหญ่

❖ พื้นที่แนวกันชน
ดำเนินงานพัฒนาแหล่งน้ำ แหล่งอาหารสำหรับช้าง
ป่า ตามเส้นทางการเคลื่อนตัวของช้าง
เพื่อดึงดูดให้ช้างกลับคืนสู่ป่าใหญ่ในเขตรักษาพันธุ์สัตว์
ป่าเขาอ่างฤๅไน แต่ไม่ควรให้สมบูรณ์จนเกินไป เพราะจะ
ทำให้ช้างอาศัยอยู่ถาวร

❖ พื้นที่ชุมชน

ดำเนินงานพัฒนาชุมชนและปรับเปลี่ยนอาชีพ ประกอบด้วย พื้นที่ชุมชนที่ได้รับผลกระทบ และพื้นที่นำร่องในพื้นที่
หมู่บ้านคานารักษ์ ๕ จังหวัด ได้แก่ จังหวัดฉะเชิงเทรา จังหวัดชลบุรี จังหวัดสระแก้ว จังหวัดระยอง และจังหวัดจันทบุรี

038-824420

paco_cco@opsmoac.go.th

สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดฉะเชิงเทรา